

บทที่ 1

ลักษณะทั่วไปของระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม

ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมมีความแตกต่างจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมทั้งในด้านเป้าหมาย สถาบัน และกลไกทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ฉะนั้นก่อนที่จะเข้าใจถึงการค่าระหว่างประเทศของระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม ควรจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันทางเศรษฐกิจและการเมือง ของประเทศสังคมนิยมก่อน ในบทนี้จึงได้ทำการศึกษาลักษณะทั่ว ๆ ไปของประเทศสังคมนิยม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง โดยแบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ หัวข้อแรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับ ความหมายของคำว่าสังคมนิยมโดยทั่วไป หัวข้อที่สองเป็นการศึกษาว่าคำว่าสังคมนิยมนั้น ได้เริ่มใช้กันมาตั้งแต่เมื่อใด และได้วิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันอย่างไร หัวข้อที่สามพิจารณา ถึงรูปแบบของสังคมนิยมที่สำคัญทั้ง 3 ประเภท คือ สังคมนิยมสมบูรณ์แบบตามแนวอุดมคติ สังคมนิยมแบบมาร์กซิสม์ และสังคมนิยมแบบประชาธิปไตย แต่ละรูปแบบมีลักษณะอย่างไร นอกจากนั้นยังได้พิจารณาว่าสังคมนิยมแบบมาร์กซิสม์ในทางปฏิบัติปัจจุบันนี้มีลักษณะอย่างไร เพราะระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมที่พิจารณาในหนังสือเล่มนี้เป็นสังคมนิยมแบบมาร์กซิสม์ หัวข้อที่สี่ศึกษาถึงระบบการเมืองของสังคมนิยมแบบมาร์กซิสม์ว่ามีหลักการ รูปแบบ องค์การ และกระบวนการที่สำคัญอะไรบ้าง หัวข้อที่ห้าศึกษาระบบเศรษฐกิจทั่วไปของสังคมนิยม โดยพิจารณาถึงหลักการและรูปแบบ หัวข้อที่หก พิจารณาการปฏิรูปทางเศรษฐกิจของประเทศไทย สังคมนิยมตั้งแต่ปี 1960 ว่าการปฏิรูปในแต่ละประเทศทำให้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะเศรษฐกิจ เป็นอย่างไรบ้าง

1.1 ความหมายของสังคมนิยม

คำว่า “สังคมนิยม” มีผู้ให้คำนิยามไว้มากมาย เช่น สังคมนิยม หมายถึงการที่สังคม รับผิดชอบต่อสมาชิกของตนอย่างทั่วหน้า ด้วยการให้สวัสดิการขั้นมาตรฐานต่าง ๆ เช่น การรักษา พยาบาล การหาที่อยู่อาศัย การให้การศึกษา การช่วยเหลือผู้ที่มีรายได้ต่ำมาก และผู้ที่ไม่มีงานทำ จนกระทั่งถึงการตีความว่า หมายถึง การที่กิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลและแต่ละกลุ่มจะต้อง เป็นไปเพื่อสังคมส่วนรวม ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของ สังคม สังคมในที่นี้ไม่จำเป็นต้องหมายถึงสังคมระดับรัฐหรือระดับประเทศเท่านั้น แต่อาจ หมายถึงสังคมในระดับอื่น เช่น ระดับโลก ระดับท้องถิ่น ระดับกิจกรรม (เช่นสหกรณ์) ระดับ

คอมมูน¹ (commune) หรือบางคนให้คำนิยามว่า สังคมนิยม หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่มีนโยบายผู้สนับสนุนและประธานาธิบดีจะให้ชุมชน สังคม หรือส่วนรวมถือกรรมสิทธิ์ หรือควบคุม การผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่สำคัญในการผลิต เช่น ทุน ทรัพยากร ที่ดิน วิทยากร ทั้งนี้ เพื่อมุ่งกระจายผลประโยชน์เหล่านี้ออกไปอย่างกว้างขวางเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนทั่วมวล²

1.2 ความเป็นมา

คำว่าสังคมนิยมนั้นไม่รู้ว่าใครเป็นผู้เริ่มใช้เป็นคนแรกกันจริง ๆ ทั้งนี้ เพราะสังคมนิยม มีหลายแบบ จึงเป็นเรื่องยากที่จะกำหนดว่าสังคมนิยมได้เกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใด บางท่านกล่าวว่า การดำรงชีวิตแบบอุดมคติที่ปรากฏอยู่ในหนังสือของพลาโต (Plato) เรื่อง The Republic นั้น มีลักษณะเป็นสังคมนิยม เพราะได้กำหนดให้ผู้ปกครองไม่มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง และให้ ทุกคนใช้ชีวิตร่วมกัน ถือว่าทรัพย์สินเป็นของส่วนรวม บางพาก็กล่าวว่า คัมวาร์ใบเบี้ลีมีลักษณะ เป็นสังคมนิยม เพราะต้องการให้ความคุ้มครองเด็ก สรตรีและผู้อ่อนแอด ไม่ต้องการให้มีสิ่งใด เป็นของเข้าของเรารีที่เป็นของส่วนตัวโดยแท้

ในสมัยกลางก็ได้มีบวนการทางศาสนาเกิดขึ้น และมีบุคคลหลายคนที่ถือว่าความมั่งคั่ง และการค้าขายเป็นสิ่งชั่วร้ายไม่ถูกต้อง ต้องการให้บุคคลมีชีวิตอยู่อย่างเสียสละ เช่น จง จีการ ร่วมทุกข์ร่วมสุขฉันพื่น้องกับพวกรที่ยากจน เพื่อต่อต้านต้นเหตุความอยากของบุคคลอื่น

ในยุคพินฟูและปฏิรูปนั้นมีข้อเขียนของโถมส์มอร์ (Thomas Moore) ในหนังสือเรื่อง ยูโรเปีย (Utopia) ที่ต้องการให้เกิดความเป็นธรรมและความสุขในหมู่มนุษย์

การปฏิรูปแบบพิวาริตัน (puritan) ในศตวรรษที่ 17 ได้มีการเรียกร้องให้ชุมชนเป็น เจ้าของที่ดินเพื่อต่อต้านกรรมสิทธิ์ที่ดินของเอกชน

อย่างไรก็ตามสังคมนิยมในฐานะที่เป็นระบบเศรษฐกิจ และเป็นพลังทางการเมืองนั้น ได้เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากสาเหตุของการต่อต้านความบกพร่องของทุนนิยมอุตสาหกรรมสมัย ใหม่ในศตวรรษที่ 19

ในภาษาฝรั่งเศส คำว่าสังคมนิยมได้เริ่มใช้ในหนังสือ “เดอ โกลบ” (The Globe) ในปี ก.ศ. 1832 ซึ่งหมายถึงผู้ที่นิยมแนวความคิดแซ็งต์-ซีมอง (Saint - Simon) แซ็งต์ - ซีมองได้รับ ฉายาจากนักเศรษฐกิจว่าเป็นบิดาแห่งลัทธิ socialism

1. ไม่ครี อังกฤษ, “อุดมการสังคมนิยมประชาธิปไตย”, น่าว่าว่าด้วยลักษณะสังคมนิยม (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิษณุโลก, 2517), หน้า 173
2. สมพงษ์ เกษมสิน และ Jarvis ศุภាប, ลักษณะเมืองและเศรษฐกิจเบร์ยนท์ (กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนา พานิช จำกัด, 2520), หน้า 88
3. เพ็งอ้วง, หน้า 169-171

ในภาษาอังกฤษ คำว่าสังคมนิยมได้ปรากฏในวารสารสหกรณ์ลอนดอนของพวกรนายโอลเวน (Robert Owen) และต่อมาได้มีผู้พยายามเปรียบเทียบแนวความคิดของสังคมนิยมและปัจเจกชนนิยมหรือเสรีนิยม (individualism) ในหนังสือสารานุกรมใหม่ ซึ่งได้ตีพิมพ์ขึ้นในค.ศ. 1835

ในค.ศ. 1840 คำว่าสังคมนิยมเริ่มใช้กันแพร่หลายในยุโรป และหมายถึงลักษณะเศรษฐกิจประเกทหนึ่งโดยเฉพาะ หลังจากนั้นประมาณ 120 ปีลักษณะสังคมนิยมประชาธิปไตยได้แพร่หลายเข้าไปในประเทศสวีเดน อังกฤษ ฟранция อียิปต์ ชีเรีย อิสราเอล และพร้อมกันนั้นสังคมนิยมแบบมาร์กซิสม์ (Marxism) หรือคอมมิวนิสต์ก็ได้ขึ้นอยู่ในสหภาพโซเวียต สาธารณรัฐประชาชนจีน ยุโรปตะวันออก และบางประเทศใน拉丁อเมริกา เอเชีย สังคมนิยมได้เติบโตอย่างรวดเร็ว หยิ่งรากลึกในหลายประเทศ และได้แพร่หลายอย่างกว้างขวาง

1.3 รูปแบบของสังคมนิยม⁴

ระบบสังคมนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวพันกับระบบสังคมนิยมซึ่งมีรูปแบบหลายประเภท แต่ละประเภทมีองค์ประกอบไม่เหมือนกัน ระบบสังคมนิยมโดยทั่วไปที่สำคัญมีอยู่ 3 ประเภทคือ

1.3.1 สังคมนิยมสมบูรณ์แบบตามแนวทางอุดมคติ

1.3.2 สังคมนิยมแบบมาร์กซิสม์

1.3.3 สังคมนิยมแบบประชาธิปไตย

1.3.1 สังคมนิยมสมบูรณ์แบบตามแนวทางอุดมคติ หมายถึงระบบสังคมและเศรษฐกิจที่เป็นไปตามจินตนาการ เช่นยูโทปีของโกลมัส มอร์ หรือชุมชนทางเศรษฐกิจตามแบบของโอลเวน โดยทั่วไปแล้วมักจะหมายถึงชุมชนเล็ก ๆ ซึ่งอาจจะเรียกว่าคิบบุทซ์ (Kibbutz) หรือหมู่บ้านสหกรณ์ ตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขความบกพร่องต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยให้มีการช่วยเหลือร่วมมือกันในการหาเลี้ยงชีพ แบ่งปันประโยชน์กัน ไม่กดดันข่มเหงระหว่างสมาชิก เช่นให้ริชิตอยู่ร่วมกัน แบ่งปันประโยชน์ต่าง ๆ อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกันและยุติธรรม

ฉะนั้นรูปแบบของสังคมนิยมสมบูรณ์แบบตามแนวทางอุดมคติมีลักษณะดังนี้คือ

ชุมชน	ระบบเศรษฐกิจ	ระบบการปกครองและการเมือง
ขนาดเล็ก	1. ทำงานร่วมกัน 2. แบ่งปันประโยชน์ระหว่างกันด้วยความเป็นธรรม 3. ทรัพย์สินที่สำคัญเป็นของส่วนรวม	1. ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน 2. สมาชิกมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

1.3.2 สังคมนิยมแบบมาร์กซิสม์ เป็นแนวความคิดของคาร์ล มาร์กซ์ (Carl Marx) ซึ่งถือว่าระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมนั้นมีการกดขี่เอารัดเอาเปรียบ และผูกขาดโดยผู้ที่มั่งมีหรือ นายทุน จนกระทั่งทำให้บุคคลเป็นจำนวนมากที่ใช้แรงงานอยู่กับบริษัทได้รับความเดือดร้อนทุกๆ ทรมาน ฉะนั้นจึงควรจัดระบบเศรษฐกิจใหม่โดยให้ชนชั้นกรรมมาชีพมีอำนาจในการปกครอง และเป็นเจ้าของควบคุมการผลิตทั้งหมด เพื่อขจัดการกดขี่ทั้งหลายจากระบบทุนนิยมอุดสาหกรรม ที่มีนายทุนเป็นผู้มีอำนาจ สังคมนิยมแบบมาร์กซิสม์จึงมีรูปแบบดังนี้

ชุมชน	ระบบเศรษฐกิจ	ระบบการปกครองการเมือง
ประเทศ หรือรัฐ	1. ชนชั้นกรรมมาชีพเป็นเจ้าของและ ควบคุมการผลิตทั้งสิ้น 2. ในทางปฏิบัติให้พระคocomมิวนิสต์ ทำหน้าที่แทนชนชั้นกรรมมาชีพ	1. เผด็จการโดยชนชั้นกรรมมาชีพแต่เพียง ชนชั้นเดียว 2. ในทางปฏิบัติให้พระคocomมิวนิสต์ ผูกขาดอำนาจในการปกครองประเทศ- ประเทศแต่เพียงพระคเดียวและเป็นผู้ใช้ อำนาจสูงสุดในประเทศตลอดไป ในนามของชนชั้นกรรมมาชีพจนกว่า รัฐจะวิวัฒนาการเป็นคอมมิวนิสต์ โดยสมบูรณ์

1.3.3 สังคมนิยมแบบประชาธิปไตย เป็นระบบเศรษฐกิจที่ต่อต้านความบกพร่องของระบบทุนนิยมอุดสาหกรรมที่ก่อให้เกิดช่องว่างในเรื่องรายได้ ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน และความเป็นอยู่ที่ส่อ้มโกร姆ของชนชั้นกรรมมาชีพ ฉะนั้นจึงได้สร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมในลักษณะที่จะสร้างระบบเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพ โดยไม่ละทิ้งservicess ของบุคคล ได้ในการประกอบการต่าง ๆ แต่ต้องการปรับปรุงให้servicess ดังกล่าวเนื้ออยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดสวัสดิการ และความเป็นธรรมแก่ส่วนรวม ซึ่งกระทำได้ด้วยการให้รัฐบาลเข้ามาร่วมดำเนินการด้วยตนเองในกิจการเศรษฐกิจที่สำคัญ และกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ ถึงวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เสริมภาพของบุคคลและประยุทธ์ส่วนรวม ฉะนั้นรัฐบาลจึงมีบทบาท ในการสร้างความเป็นธรรมแก่สังคม รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและคงไว้ซึ่งservicess ส่วนบุคคล โดยมุ่งที่จะจัดให้มีระบบเศรษฐกิจที่ปราศจากการกดขี่เอารัดเอาเปรียบ แต่เป็นระบบเศรษฐกิจ ที่ช่วยให้เกิดความยุติธรรมอย่างดีที่สุดแก่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลในระดับใดของสังคม ด้วยการลดช่องว่างต่าง ๆ ที่มีรัฐบาลเป็นกลไกสำคัญที่กำหนดขอบเขตอำนาจและบทบาทของ

ประชาชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เพื่อให้การแบ่งปันประโยชน์แก่ผู้ที่ด้อยในความสามารถ หรือมีอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งไม่สามารถที่จะได้รับความสำเร็จในด้านเศรษฐกิจได้อย่างดีเท่าเทียม กับผู้ที่ได้รับความสำเร็จในด้านนั้น ความสำคัญของสังคมนิยมแบบนี้จึงอยู่ที่รัฐมีได้ทำลายเสรีภาพในการประกอบการทางเศรษฐกิจของบุคคลที่มีความสามารถสูง แต่จะจำกัดให้บุคคลเหล่านั้นใช้เสรีภาพได้อย่างถูกต้อง เพื่อความเป็นธรรมต่อประชาชนส่วนรวมโดยทั่วไป

ฉะนั้นรูปแบบของสังคมนิยมแบบประชาธิปไตย จึงเป็นดังนี้

ชนชั้น	ระบบเศรษฐกิจ	ระบบการปกครองการเมือง
ประเทศ หรือรัฐ	<ol style="list-style-type: none"> รัฐบาลเข้าวางแผนและประกอบการทางเศรษฐกิจด้วยการโอนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญเป็นของรัฐ เอกชนมีเสรีภาพในการประกอบการทางเศรษฐกิจอย่างอื่น ๆ ได้ แต่โดยทั่วไปบุคคลจะถูกจำกัดเสรีภาพทางเศรษฐกิจตามความจำเป็น เพื่อความเป็นธรรมในสังคม ลดช่องว่างทางเศรษฐกิจด้วยระบบภาษีที่ให้ผู้มีรายได้สูงต้องรับภาระมากตามความสามารถ รัฐบาลให้สวัสดิการทางเศรษฐกิจ และสังคมแก่ประชาชนเพื่อบรรజัดความไม่เป็นธรรม และรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม 	ให้ประชาชนปกครองตนเองตามระบบประชาธิปไตย โดยไม่มีการผูกขาดโดยพรรคใดพรรคนั้นเพียงพรรคร่วมกัน ประชาชนสามารถเปลี่ยนรัฐบาลได้ตามความปรารถนาตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ

ในปัจจุบันมีประเทศต่าง ๆ ในโลกที่ได้ใช้นโยบายของสังคมนิยมมาดำเนินการมากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่ระบบการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ การจัดการศึกษาและภาวะสังคมตลอดจนระดับจริยธรรมจะอ่อนไหวให้ ทางระบบทันให้แนบชิดแล้ว คำว่า “สังคมนิยม” นั้นใช้กับประเทศไทยที่มีการปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งอยู่ในยุโรปตะวันออก 9 ประเทศ คือ อัลบานีย์ บัลแกเรีย เชคโกสโลวาเกีย เยอรมันตะวันออก อังกฤษ โปแลนด์ รูมาเนีย สหภาพโซเวียต และยูโกสลาเวีย อยู่ในอาเซียน 6 ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน เกาหลีเหนือ สาธารณรัฐประชาชนมองโกเลีย เวียดนาม(เหนือ) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา อยู่

ในลัตินอเมริกาอีกประเทศหนึ่งคือ คิวบา ขณะนี้จึงมีอยู่ 16 ประเทศด้วยกันซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ในขั้นต่ำของสังคมตามที่คาร์ล มาร์กซ์ได้จำแนกความเจริญของสังคมไว้เรียกว่า สังคมนิยม⁵ ขั้นนี้สังคมอยู่ในช่วงกำลังมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และแก้ไขเพื่อมุ่งหน้าสู่ทางที่ราบรื่น อุดมสมบูรณ์ ลักษณะของระบบทุนนิยมยังไม่หมดสิ้นเชิง ส่วนขั้นที่สูงกว่านี้เรียกว่าคอมมิวนิสต์ เป็นขั้นที่อุดมสมบูรณ์พูนสุข การกระจาย자崖ปันสิ่งของเป็นไปตามความจำเป็นที่ต้องอยู่ด้วยกัน ต้องใช้ หุ้นใช้ว่าปืนไปตามการงานที่ทำที่ได้มาแต่ฝ่ายเดียวไม่ ในขั้นนี้ไม่มีการใช้เงิน ไม่มีกลไกของตลาด จักษณะของระบบทุนนิยมไม่มีหลังเหลืออยู่ ไม่มีแม้กระทั่งการแบ่งการของรัฐ สมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่มีการต่อสู้ระหว่างชนชั้น ไม่มีการเบียดเบียนและกดขี่โดยรัฐระหว่างปัจเจกชนด้วยกัน เพราะถือหลักการดำรงชีวิตว่าเป็นไปอย่างเสรีภาพ เสมอภาค และภารträภាពรัสเซียซึ่งเป็นประเทศสังคมนิยมที่ก้าวหน้ามากที่สุดถึงกับจะเอ้าไว้ว่าจะก้าวไปสู่ขั้นสูงนี้รวมค.ศ. 1980 นี้ และในขณะนี้รัสเซียก็ยังไปไประถึงขั้นนี้

ในการศึกษาการค้าระหว่างประเทศของระบบสังคมนิยมของหนังสือเล่นนี้ จะพิจารณาถึงกลุ่มประเทศสังคมนิยมที่อยู่ในขั้นต่ำตามความหมายของคาร์ล มาร์กซ์ หรือที่ประเทศกลุ่มนี้จะต้องเรียกว่าประเทศคอมมิวนิสต์ ซึ่งประกอบด้วยสหภาพโซเวียต กลุ่มประเทศญี่ปุ่นตะวันออก ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นผู้นำของกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ในอาเซียจะได้กล่าวในภาคผนวกบทที่ 2 และบทที่ 3

ปัจจุบันในทางปฏิบัติรูปแบบสังคมนิยมแบบมาร์กซิสม์ที่สำคัญ ๆ มีอยู่ 4 แบบคือ⁶

1. สังคมนิยมแบบโซเวียต มีโซเวียตเป็นผู้นำ ผู้ตัดตามสำคัญได้แก่บัลกาเรีย เยอรมัน-ตะวันออก และมองโกลีเย กลุ่มประเทศเหล่านี้เชื่อในหลักการให้ภัย ๆ ของมาร์กซิสม์ - เลนนิน-นิสม์⁷ คือการยึดทรัพย์สินส่วนตัวมาเป็นของรัฐ การที่รัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต การรวม

5. ทวี หมื่นนิกร, *เศรษฐศาสตร์สังคมนิยม* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคลื่ดไทย, 2518), หน้า 2-3
6. ปฤทุม พ. วัชรส่อง, บุรุษที่บ้านโลก : ความสัมพันธ์กับสหภาพโซเวียต. (กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2523), หน้า 121-126
7. อุดมการมาร์กซิสม์เป็นเพียงแนวความคิดเท่านั้น ส่วนอุดมการเลนินนิสม์คือการกระทำซึ่งปฏิบัติไปโดยมีพื้นฐานมาจากอุดมการมาร์กซิสม์ที่ว่าชนชั้นกรรมชีพจะทำการปฏิวัติล้มล้างสังคมนายทุน ซึ่งจะต้องอาศัยแรงงานจากพวากชนเผ่าที่เป็นผู้นำการปฏิวัติ ชาวนาเป็นผู้ตัดตาม แต่อุดมการเลนินนิส์ม์ต่างจากมาร์กซิสม์คือ การปฏิวัติของชนชั้นกรรมชีพจะสำเร็จได้ด้วยการนำของพระคocomมิวนิสต์ ซึ่งเป็นชนชั้นปัญญาชนของประเทศ เพราะหัวรือให้ผู้ชี้แรงงานร่วมมือกันเองก็จะล่าช้าเกินไป และเป็นการกระทำที่ขาดสายการบังคับบัญชาที่เคร่งครัดฉบับໄวผิดวิสัยของบุคลากร ปฏิวัติที่แท้จริง แนวความคิดของเลนินได้ก่อให้เกิดผลสำเร็จในทางปฏิบัติ และช่วยให้สหภาพคอมมิวนิสต์มีอำนาจในหลายประเทศ

ศูนย์อำนาจจากการบังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด ในด้านนโยบายต่างประเทศเชื่อในแนวทางของการอยู่ร่วมกันโดยสันติภาพกับประเทศที่ต่างลัทธิ แนวทางนี้เป็นเพียงเครื่องมือเท่านั้นไม่ใช่จุดหมายปลายทาง จุดมุ่งหมายที่แท้จริงคือ การที่คอมมิวนิสต์มีอำนาจสูงสุด แต่ไม่ได้มายความว่าชนชั้นกรรมมาซึ่งจะมีอำนาจตามไปด้วย (ตามความเชื่อของคาร์ล มาร์กซ์) ในทางปฏิบัติกรรมมาซึ่งเป็นกรรมมาซึ่งพ่อไปแต่มีสภาพเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิมผู้ที่มีอำนาจอย่างแท้จริงคือสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ระดับผู้นำนั่นเอง

ข้อเสียของระบบนี้คือ เมื่อมีการปฏิบัติตามส่ายการบังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือระบบราชการ ซึ่งใช้คนเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความยืดยาด ล่าช้า อีกทั้งมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงในทุกระดับ (แม้จะไม่มากเท่ากับในประเทศไทยทุนนิยม เพราะประชาชนมีรายได้ไม่มากเท่า) ความยืดยาดล่าช้าไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะโซเวียตเชื่อว่าการแก้ไขเพื่อให้เกิดความคล่องตัว หรือมีเสรีภาพทางการเมืองและสังคม จะเป็นการลดอิทธิพลและบทบาทของพรรคอนมิวนิสต์ไปในตัว จะนั่นโซเวียตจะไม่ยอมให้มีการปฏิรูปในระบบการบริหารงาน หรือระบบเศรษฐกิจภายในประเทศของตน หรือในยุโรปตะวันออกเกินความจำเป็นโดยเด็ดขาด

2. สังคมนิยมแบบจีน หรือ (Maoism) จีนเชื่อในหลักการใหญ่ ๆ ของมาร์กซิสต์ - เลนินนิสม์เหมือนโซเวียต และได้มีนโยบายปฏิบัติคล้ายคลึงกัน คือมีการรวมศูนย์อำนาจการปกครองประเทศไว้ที่พรรคอนมิวนิสต์ รัฐทำการผูกขาดเครื่องมือการผลิต ฯลฯ แต่หลังจากจีนแตกแยกกับโซเวียตในทศวรรษ 1960 แล้ว จีนได้แสดงความเป็นสังคมนิยมแบบเฉพาะของตนเองอย่างเด่นชัดขึ้น ได้แก่การรักษาเอกลักษณ์และความเป็นชาตินิยมแบบจีนอย่างเคร่งครัด โดยไม่ยอมให้ความคิดหรือแบบแผนอื่นใดมาผสม อีกสิ่งหนึ่งคือแตกต่างจากโซเวียตอันเป็นสาเหตุหนึ่งของความขัดแย้งกันคือ จีนยังคงช่วยเหลือขบวนการปลดแอกแห่งชาติในประเทศต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแนวทางให้หงส์โภพันจากภัยของจักรวรรดินิยม จะนั่นจีนจึงประณามโซเวียตว่าเป็นพวกลัทธิแก้ เมื่อโซเวียตยินยอมดำเนินตามแนวทางการอยู่ร่วมกันโดยสันติภาพกับประเทศต่างระบบ และนิยมควบหาดักกลุ่มที่มีอำนาจเป็นรัฐบาล ไม่ว่ากลุ่มนั้นจะเป็นคอมมิวนิสต์หรือไม่ ยิ่งกว่านั้นจะให้การสนับสนุนขบวนการปลดแอกของผู้ถูกกดซึ่ ส่วนจีนนั่นมองเห็นคุณค่าของสังคมร่วมปลดแอกอย่างยิ่ง เพราะจีนเปลี่ยนมาเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ได้สำเร็จในปี ค.ศ. 1949 นั่น เพราะได้ทำสังคมร่วมปลดแอกจากญี่ปุ่นและรัฐบาลกลางของเชิงไฮต์เชค แต่อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือขบวนการปลดแอกต่าง ๆ นั่นจีนไม่เลิมที่จะเน้นความสำคัญของวิธีการและอุดมการแบบจีนแทรกซึมตามไปด้วย

3. สังคมนิยมแบบปฏิรูป มีมากมายหลายแบบ ตั้งแต่แบบคัสโตร์ในคิวบา ซึ่งนิยมการใช้ขบวนการกองโจรก่อการปฏิวัติในประเทศต่าง ๆ ในลาตินอเมริกา ตลอดจนถึงสังคมนิยมแบบโซจิมินห์ ซึ่งเชื่อในความเป็นอิสระแห่งนิยม自由ของตนทั้งในระดับภัยในและภายนอกประเทศ ขณะเดียวกันก็มีครั้งชาในยุทธวิธีอาชานะศัตรูด้วยการรบแบบกองโจร เพราะเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและงบประมาณ ตลอดจนขึ้นความสามารถทางกำลังทหารของตน ปัจจุบันนี้สังคมนิยมแบบปฏิรูปที่สำคัญได้แก่

ก. สังคมนิยมแบบยุโรปตะวันออก ได้แก่การที่ยุโรปตะวันออกทุกประเทศต้องการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศของตนเองตามวิถีทางและกลไกแบบสังคมนิยม โดยไม่จำเป็นต้องเอามาจากหลัก Marxist หรือเลนินนิสม์ หรือสถาalin แต่เป็นวิธีการที่รู้จะสร้างความเสมอภาคให้แก่ชนส่วนใหญ่ในประเทศของตน เช่นมีการปฏิรูปที่ดินเพื่อความเป็นธรรม แต่ที่ดินทุกแปลงไม่จำเป็นต้องตกเป็นของรัฐทั้งหมด ในด้านนโยบายการผลิตรู้ยังคงควบคุมนโยบายส่วนกลางในการผลิต จะเน้นจึงเกิดการปฏิรูปขึ้นในบางประเทศเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจภายในประเทศ เช่นในยูโกสลาเวีย เชคโกสโลวาเกีย บัลกาเรีย อังกฤษ เยอรมันตะวันออก แต่ในบางประเทศก็ถูกโซเวียตปราบกระทำเกินขั้นตอนของสังคมนิยมเกินกว่าโซเวียตจะรับได้ ระบบสังคมนิยมของยุโรปตะวันออกจึงเป็นระบบของตนเอง เป็นสังคมนิยมที่ปราศจากการบังคับบัญชาของโซเวียต และมีหลายประเทศได้ปฏิบัติเป็นผลสำเร็จ เช่น ยูโกสลาเวีย รูมาเนีย และอัลบานี

ข. สังคมนิยมคอมมิวนิสต์แบบยุโรปหรือยูโรคอมมิวนิสต์ ได้แก่แนวทางของพรรครคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันตก 3 พรรคริมฝ่ายซ้าย คือ อิตาลี ฝรั่งเศส และสเปน หลักการของยูโรคอมมิวนิสต์ซึ่งเพิ่งจะแพร่หลายภายในเวลาไม่กี่ปีมานี้เอง พอสรุปได้คือ ต้องการมีวิถีทางสังคมนิยมของตนเองโดยไม่จำเป็นต้องยอมรับแบบอย่างหรือประสบการณ์ของโซเวียตเป็นเครื่องขึ้นนำ และไม่ต้องการจะเป็นกลุ่มการเมืองเดียวที่มีอำนาจในประเทศ ไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องมีเผด็จการของชนชั้นกรรมมาซึ่พ มีความเชื่อในการก้าวขึ้นสู่อำนาจตามวิถีทางแห่งประชาธิริปไตย และยินดีจะเป็นแนวร่วมหรือรัฐบาลผสมร่วมกับพรรคริที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ นอกจากนั้นต้องการขัดสภาพความไม่เป็นธรรมในสังคมทุกรูปแบบ โดยที่ประชาชนไม่จำเป็นจะต้องมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเท่าเทียมกัน แต่ผู้ใช้แรงงานทุกคนจะต้องมีส่วนในกิจการที่ตนกระทำอยู่โดยวิถีทางแห่งประชาธิริปไตย อันได้แก่การมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากปัจจัยการผลิตเท่าเทียมกันไม่ใช่เป็นการผูกขาดอยู่ในกำมือของนายทุนกลุ่มน้อย หรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจในการปกครองเพียง 2-3 คนที่เรียกตนเองว่าเป็นรัฐ ขณะเดียวกันผู้ใช้แรงงานก็จะได้รับสวัสดิการ

เหมาะสมแก่ภาระการครองชีพในประเทศไทย และมีสิทธิหยุดงานเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมจากหัวหน้างาน

4. สังคมนิยมในประเทศไทยด้อยพัฒนา ได้แก่สังคมนิยมที่ปฏิบัติกันในหมู่ประเทศไทยอาจรับเช่นอียิปต์ อัลจีเรีย ลิเบีย อิรัก ซีเรีย เยเมน และประเทศไทยอาหรับและอาเซียนซึ่งเคยมีอดีตเป็นอาณาจักร เช่น แทนซาเนีย แซมเบีย เอธิโอเปีย มาดากัสการ์ มาลี แองโกลา โมซัมบิก พม่า ฯลฯ ประเทศไทยเหล่านี้อาจถูกวิจารณ์ว่าขาดอุดมการ์มาธิสึม - เลนินนิสึม และอาจมองเห็นโซเวียตหรือจีนเป็นแบบอย่างของการปฏิรูปตาม แต่การเป็นสังคมนิยมของประเทศไทยเหล่านี้เกิดจากความจำเป็นมากกว่าความเลื่อมใสในอุดมการ์มาธิสึม - เลนินนิสึม หรือผู้หนึ่งผู้ใด เนื่องจากประเทศไทยเหล่านี้เคยตกเป็นอาณาจักรจีนของจีนจิ้งจูง หกตากเป็นจักรวรดิ尼ยมทั้งในอดีตและปัจจุบัน จะนั้นผู้นำของประเทศไทยจึงรังเกียจระบบเศรษฐกิจทุนนิยม เพราะเข้าใจว่าระบบนี้เป็นเครื่องมือของลัทธิจักรวรรดินิยม และสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหล่านั้นไม่เอื้อต่อระบบทุนนิยม เช่นขาดแคลนเงินทุน ขาดผู้ชำนาญทางการจัดการ ขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยี มีการยึดครองที่ดินไม่เป็นธรรม มีการกระจาจรายได้อย่างไม่เป็นธรรม จะนั้นรัฐจึงเข้ามามีบทบาทบริหารกิจการต่าง ๆ ภายในประเทศไทย ระบบการปกครองภายใต้กฎหมาย มีลักษณะรวมคุณย์อำนาจเช่นเดียวกับระบบเศรษฐกิจ และผู้นำจะพัฒนาประเทศไทยตามนโยบายของตน

1.4 ระบบการเมือง⁸

ประเทศไทยมีระบบการปกครองแบบสังคมนิยมมาธิสึม (หรือลัทธิคอมมิวนิสต์ตามความเข้าใจของกลุ่มประเทศไทยตะวันตก) มีหลักการ รูปแบบ องค์การ และกระบวนการที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.4.1 หลักการ

1. ในทางการเมืองการปกครองได้รับอิทธิพลจากลัทธิมาธิสึมและเลนินนิสึม ฉะนั้นจึงใช้หลักการ วิธีการ และกระบวนการที่มุ่งให้อำนาจและเสรีภาพแก่ชนชั้นเดียว คือชนชั้นกรรมมาชีพ

2. ผู้ที่จะมีส่วนในการปกครองต้อง "ได้แก่ชนชั้นกรรมมาชีพเท่านั้น" เพราะถือว่าเป็นชนชั้นเดียวที่เป็นเจ้าของอำนาจอย่างโดยชอบด้วย และผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองแทนชนชั้นกรรมมาชีพ เพื่อประโยชน์ของชนชั้นกรรมมาชีพได้แก่พรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งถือว่าพรรคนี้เป็นพรรครุ่นของชนชั้นกรรมมาชีพ และเป็นที่มาของรัฐบาล

3. ยึดถือหลักการปกครองเด็ดjkการโดยชันชั้นกรรมมาชีพ ซึ่งหมายถึงการปกครองที่ยอมรับอำนาจ และฐานะของพระคocomมิวนิสต์ว่าจะเป็นหน่วยงานที่สามารถผูกขาดอำนาจทางการเมืองการปกครองไว้ตลอดไป จนกว่าสังคมนั้นจะเปลี่ยนตัวเองเป็นระบบคอมมิวนิสต์ หรือสังคมที่สมบูรณ์แบบในขั้นสุดท้าย

4. ในระหว่างที่สังคมยังไม่เปลี่ยนเป็นระบบคอมมิวนิสต์นั้น ประชาชนซึ่งเป็นชั้นชั้นกรรมมาชีพจะต้องยอมรับอำนาจของพระคocomมิวนิสต์ในฐานะที่เป็นสถาบันในด้านการเมือง การปกครอง และมีอำนาจในการกำหนดระบบเศรษฐกิจภายในประเทศแทนผู้ใช้แรงงานทั้งปวง

5. การจัดตั้งพระคื่น หรือกลุ่มการเมืองอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะขัดหรือแย้งกับพระคocomมิวนิสต์จะกระทำไม่ได้

6. เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจะขัดแย้งกับอุดมการทางการเมืองตามแบบของลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่ได้ การใช้ความรุนแรงอาจกระทำได้ถ้าเป็นไปเพื่อรักษาอุดมการทางการเมืองของคอมมิวนิสต์ไว้

7. เจตนาرمณ์ในการปกครอง คือ เจตนาرمณ์ของชั้นชั้นกรรมมาชีพที่กำหนดขึ้นโดยพระคocomมิวนิสต์

8. ให้ความสำคัญกับพระคocomมิวนิสต์ในฐานะที่เป็นสถาบันและองค์กรทางการเมืองที่สำคัญที่สุดของประเทศ

9. พระคocomมิวนิสต์ได้รับหลักประกันในรัฐธรรมนูญว่า จะต้องเป็นพระคเดียวที่ชอบด้วยกฎหมาย การจัดตั้งพระคื่นหรือกลุ่มอื่นภายใต้ในพระคจะเป็นสิ่งที่กระทำไม่ได้

10. หลักการปกครองประเทศ นโยบาย และจุดหมายปลายทางของรัฐจะต้องเป็นไปตามแนวลัทธิมาร์กซิสต์ - เลนินนิสต์

11. บุคคลจะต้องยอมรับการนำของพระค

12. ต้องใช้หลักการปกครองแบบรวมอำนาจ โดยให้รัฐบาลมีอำนาจสูงสุด แต่รัฐบาลนั้นก็จะต้องเป็นองค์กรทางการเมืองที่ยอมรับการนำของพระค

1.4.2 รูปแบบ

1. รูปแบบการปกครองเป็นแบบรัฐสภาคัยกับการปกครองแบบประชาธิปไตยแต่ว่ารัฐสภาไม่มีอำนาจจัดอย่างแท้จริง อำนาจมักจะตกอยู่กับคณะรัฐมนตรี และพระคocomมิวนิสต์ในขั้นสุดท้าย

2. ประมุขของประเทศอาจจะมีประธานาธิบดี ทำให้มีลักษณะเป็นรูปการปกครองแบบมหาชนรัฐ แต่อำนาจของประธานาธิบดีนั้นมีไม่เท่ากับประธานหรือเลขานุการของพระองค์ คอมมิวนิสต์ ซึ่งมีอำนาจสูงสุด แต่ถ้าประธานาธิบดีเป็นประธานของพระองค์คอมมิวนิสต์หรือ เป็นหัวหน้าพระองค์คอมมิวนิสต์เสียเอง ก็จะมีอำนาจอย่างยิ่ง ถ้าประมุขของประเทศคือประธานาธิบดีเป็นคนละคนกับหัวหน้าพระองค์คอมมิวนิสต์ (ซึ่งในบางประเทศเรียกว่า เลขาธิการพระองค์คอมมิวนิสต์) หัวหน้าพระองค์ก็จะมีฐานะสูงกว่า

3. บางประเทศไม่มีตำแหน่งประธานาธิบดี แต่มีตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ก็ให้ถือว่าประธานพระองค์มีฐานะสูงกว่านายกรัฐมนตรี ในบางยุคสหภาพโซเวียตนั้นหัวหน้าพระองค์ (เลขาธิการ) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วย จึงทำให้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีอำนาจมากกว่า ประมุขของประเทศ

4. อาจใช้หลักการรวมอำนาจ และหลักการกระจายอำนาจ หลักการกระจายอำนาจเห็นได้จากการที่โซเวียตได้ใช้การปกครองแบบสหพันธ์รัฐ คือ แบ่งการปกครองออกเป็นมลรัฐ เรียกว่ามุนิципัลิตี้ และมีรัฐบาลกลาง ทำให้มีลักษณะรูปแบบคล้ายคลึงกับสหรัฐอเมริกา

1.4.3 องค์การ แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับพระองค์ และระดับรัฐบาล

1. ระดับพระองค์ ก็ให้มีหน่วยงานที่สำคัญดังนี้คือ สำนักงานของพระองค์ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการกลาง คณะกรรมการอภิมุข และเลขาธิการ ตามทฤษฎีสากของพระองค์มีอำนาจสูงสุด แต่ในทางปฏิบัติไม่มีอำนาจเต็มยิ่งใด หน่วยงานที่มีบทบาทมากได้แก่ คณะกรรมการกลาง คณะกรรมการอภิมุข และเลขาธิการ แต่ที่มีอำนาจสูงสุดได้แก่เลขาธิการ และคณะกรรมการอภิมุข ในเรื่องนี้โซเวียต กับสาธารณรัฐประชาชนจีนต่างกันเล็กน้อยคือโซเวียตเรียกคณะกรรมการอภิมุขว่า “ปรีซิเดียน” ส่วนประเทศจีนเรียกว่า “โอลิมปูโร”

นอกจากนั้นในโซเวียตเลขาธิการมีอิทธิพลมาก ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าพระองค์ แต่ในประเทศจีนประธานของพระองค์มีบทบาทและอำนาจมากกว่าเลขาธิการพระองค์

2. ระดับรัฐบาล เช่นรัฐบาลของสหภาพโซเวียต หน่วยงานสำคัญของรัฐบาลได้แก่สภาสูงสุด คณะกรรมการอภิมุข (ซึ่งทำหน้าที่เสมือนสภาสูงสุด ในระหว่างที่สภาสูงสุดไม่ได้อัญเชิญสมัยประชุมและทำหน้าที่ประมุขของรัฐด้วย) คณะกรรมการรัฐมนตรี ศาลสูงสุด และอัยการแผ่นดิน

3. หน่วยงานของรัฐบาลจะต้องอยู่ภายใต้หน่วยงานของพระองค์ ที่สำคัญก็คือผู้นำของพระองค์จะดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำของรัฐบาลด้วย หรือมีฉะนั้นผู้นำที่สำคัญที่สุดของพระองค์จะอยู่ในฐานะสูงกว่าผู้นำอื่นของพระองค์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำของรัฐบาล

1.4.4 กระบวนการ

1. ให้หลักการรวมอำนาจอยู่ในมือของหน่วยอำนาจส่วนกลางของรัฐบาล อำนาจรัฐบาลจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของพระรัชท์ พระรัชท์เป็นผู้กำหนดนโยบายสำคัญและรัฐบาลจะต้องนำไปปฏิบัติ รัฐบาลอาจจะกำหนดนโยบายได้ แต่จะต้องได้รับความยินยอมจากพระรัชท์
2. ให้ประชาชนเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้มีกระบวนการออกกฎหมายแต่ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และภายใต้การดูแลของพระรัชท์ ตามปกติจะไม่มีการแข่งขันเพื่อการเลือกตั้ง แต่ก็มีการเลือกตั้ง
3. รัฐบาลมีอำนาจควบคุมทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องเหล่านี้เป็นประการสำคัญ
4. หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลจะต้องขึ้นต่อหน่วยงานของพระรัชท์
5. พระรัชท์จะรับผิดชอบเกี่ยวกับอุดมการและภารกิจ อุดมการให้กับชาวอาณาจักรไป
6. พระรัชท์จะเป็นผู้จัดตั้งกลุ่มที่สำคัญในประเทศไทย เช่นกลุ่มเยาวชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการเมือง และให้กลุ่มเหล่านี้ทำหน้าที่สนับสนุนทางการเมืองตัวย
7. พระรัชท์จะเป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาทางทหาร ด้วยการจัดตั้งทหารทางการเมืองประจำอยู่ในหน่วยทหารปกติธรรมชาติทั่วไป

1.5 ระบบเศรษฐกิจ

หลักการทำงานเศรษฐกิจทั่วไปคือ เศรษฐกิจของประเทศไทยจะต้องถูกควบคุมและถือกรรมสิทธิ์โดยรัฐ ให้รัฐเป็นผู้ประกอบการในด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม สำหรับเกษตรกรรมนั้นรัฐอาจจะไม่ควบคุมโดยสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโซเวียตอาจจะปล่อยให้เอกชนดำเนินการได้บ้าง ด้วยการเป็นเจ้าของที่ดินแปลงเล็ก ๆ การที่รัฐมีอำนาจควบคุมเพื่อช่วยให้เกิดความเป็นธรรมและขัดซองว่าระหว่างชนชั้น

1.5.1 หลักการสำคัญทางเศรษฐกิจและสวัสดิการ⁹ มีดังนี้ คือ

1. อุตสาหกรรมของชาติ (nationalization of industry) ในประเทศไทยสังคมนิยมแบบมาრксิสม์ กิจการอุตสาหกรรมถือว่าเป็นธุรกิจที่สำคัญจึงไม่ต้องการให้เอกชนถือกรรมสิทธิ์รัฐจึงเข้าควบคุมโดยโอนเป็นของรัฐเสียเป็นส่วนใหญ่ อุตสาหกรรมเหล่านี้จะเป็นอุตสาหกรรม

9. สมพงษ์ เกษมสิน และจรูญ สุภาพ, ล้วนแล้ว, หน้า 313 - 318

ເກມະ ຈັນທຽມຕົກນ໌, “ການຄ້າຮະຫວ່າງປະເທດຂອງປະເທດຄອມມືນສົດ”, ວາງສກaramຄໍາແພ ປີທີ 6 ລັບເຄຣຍຸຄາສທິສິງຫາຄມ 2522, ແນ້າ 192-195

หลัก (key industries) เช่นการรถไฟ เหมืองถ่านหิน เมืองเหล็ก รัฐบาลจะดึงเอามาเป็นของชาติ และดำเนินงานโดยผู้จัดการที่รัฐแต่งตั้ง ในปี ค.ศ. 1923 รัฐได้มุ่งควบคุมอุตสาหกรรม และโรงงานที่ผลิตอุปกรณ์สำคัญต่าง ๆ ในระยะหลังแม้หลักทั่วไปจะมีอยู่ว่ารัฐเป็นผู้เข้าควบคุม อุตสาหกรรมทั้งปวง แต่ก็พยายามขยายอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ มีการกระจายอำนาจไปยังโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ มากขึ้น โดยทั่วไปแล้ว คณะกรรมการและกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีอำนาจควบคุมอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ กระทรวงของประเทศไทยแบ่งย่อยออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของการอุตสาหกรรม กิจการอุตสาหกรรมที่รัฐควบคุมนั้นเรียกว่า ทรัสต์ (trusts) เมื่อกิจการได้ผลกำไรจะต้องนำรายได้ส่วนหนึ่นเป็นของรัฐ กิจการอุตสาหกรรมของรัฐจะมีคณะกรรมการซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้น ซึ่งเป็นบุคคลชั้นนำที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ชำนาญการและควบคุม

2. สหกรณ์ผู้ผลิต เป็นโครงสร้างเศรษฐกิจที่ยอมให้อุตสาหกรรมที่ไม่สำคัญนัก ซึ่งส่วนมากเป็นธุรกิจเกษตรดำเนินการได้เองในรูปของสหกรณ์ตามแนวที่รัฐได้กำหนดขึ้น โดยมีการเลือกตั้งคณะกรรมการของ ตนเองขึ้น แต่รัฐก็สามารถควบคุมได้มากพอสมควร โดยผ่านบทบาทของรัฐในฐานะที่เป็นผู้ขายที่สำคัญ (supplier) เกี่ยวกับเครื่องจักร บุญและอื่น ๆ และในฐานะผู้ซื้อ (purchaser) ผลิตผลเกษตรที่สำคัญ ทำให้รัฐบาลสามารถเป็นผู้กำหนดราคาได้ นอกจากธุรกิจเกษตรแล้วก็ยังมีธุรกิจขนาดเล็กที่ผลิตสินค้าด้วยมือที่เป็นของเอกชนหรือสหกรณ์ สมาชิกของสหกรณ์จะได้รับค่าจ้างตามที่กำหนดไว้

3. เกษตรกรรม ในโซเวียตการเกษตรถือเป็นการผลิตทางเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 รูปคือ นารวม นารัฐ และนาเอกชน

ก. นารวม มีการดำเนินงานคล้ายกับสหกรณ์อุตสาหกรรม คือจะต้องทำงานร่วมกัน โดยรัฐเป็นผู้ควบคุมแนะนำและกำหนดนโยบายและกฎหมายที่ต่าง ๆ กรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของรัฐบาล แต่สมาชิกของนารวมนั้นมีสิทธิใช้ที่ดิน แต่ละครอบครัวจะได้รับพื้นที่ประมาณ 50 เอเคอร์ อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นของสหกรณ์ แต่เครื่องจักรขนาดใหญ่เป็นของรัฐ สมาชิกไม่ได้รับค่าจ้างแต่จะได้รับส่วนแบ่งจากการผลิต ซึ่งบางครั้งอาจจะได้รับเงินหรือสิ่งอุปโภคบริโภค ตอบแทน นโยบายของนารวมจะต้องได้รับการอนุมัติจากเจ้าหน้าที่ระดับสูง รัฐจะจัดเจ้าหน้าที่และสถานีเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องมือเหล่านี้เป็นของรัฐ จัดหมายโดยงบประมาณแผ่นดิน เพื่อสนับสนุนการผลิตในนารวม

ข. นารัฐ เป็นเสมือนโรงงานเกษตรกรรม โดยรัฐเป็นเจ้าของควบคุม จะทำการผลิตเอง ชาวนาเป็นเสมือนกรรมกรในโรงงาน จะมีผู้จัดการในการทำงาน ทำไร่ ผลผลิตทั้งปวงเป็นของรัฐ เกษตรกรจะได้รับค่าจ้างเป็นสิ่งตอบแทน

ค. นาเอกชน ชาวนา่มีประมาณ 70% ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด สำหรับนารัฐมีประมาณ 10% บางส่วนที่เหลือรัฐได้ย้อมให้เอกชนทำไร่ได้เอง โดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกล แต่จะต้องถูกเก็บภาษีจากผลิตผล และในที่สุดก็จะต้องถูกนำเข้าสู่ระบบราวนหรือนารัฐ

4. การตลาดและการค้า ยึดถือหลักการที่ว่าจะต้องไม่ยอมให้การตลาดและการค้า เป็นไปโดยเสรี ฉะนั้นรัฐบาลจะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายการตลาดและการค้าโดยทั่วไป

5. สมการณ์ผู้บริโภค ตั้งขึ้นโดยผู้บริโภคเพื่อชี้อสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค เช่น รับซื้อจากสมการณ์ผู้ผลิต หรืออาจจะผลิตสิ่งของต่าง ๆ หรือดำเนินการค้าได้บ้าง

6. ร้านค้าของรัฐ รัฐบาลเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ และจะจัดให้มีร้านค้าอยู่ ๆ ในนครต่าง ๆ ถ้าเป็นคราใหญ่ก็จัดให้มีร้านค้านาดใหญ่ การที่รัฐเข้าดำเนินการเองนี้ถือว่ารัฐ เป็นเสมือนนายทุนเสียเอง ฉะนั้นรัฐอาจหาทำไร่ได้ เป็นทำไร่จากการผลิต การขายสินค้าและบริการ รายได้เหล่านี้จะนำมาขยายกิจการและเพิ่มผลผลิตเพื่อการค้าระหว่างประเทศ และสนองความต้องการของประชาชนในประเทศ รวมทั้งใช้เพื่อการป้องกันประเทศ การพัฒนาชาติ และการส่งเสริมวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ แล้วให้การช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ ตามนโยบายทางการเมือง นอก จากนั้นประเภทผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่รัฐบาลผลิตโดยเฉพาะรัฐบาล ใช้เวียดจะมุ่งผลิตสินค้าหรือบริการที่เป็นการเสริมสร้างอำนาจ โดยมากเป็นผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมหนัก อุปกรณ์ที่ทันสมัย และอาวุธยุทธภัณฑ์เพื่อการทหารมากกว่าการผลิตสินค้าผู้บริโภค เช่นของฟุ่มเฟือยหรือเครื่องประดับ รัฐบาลใช้เวียดต้องการรักษาหรือใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเป็นส่วนสำคัญ

7. ตลาดชาวนา โดยมากเป็นการค้าขายขนาดเล็กแบบแบ่งลอย โดยชาวนาจะนำผลผลิตของตนส่วนที่เหลือและที่ได้รับอนุญาตจากนาราวนและรัฐให้นำมาขายได้ รัฐจะไม่เข้าควบคุม ในกิจการเหล่านี้

8. สถาบันการเงิน ซึ่งได้แก่ ธนาคารรัฐ จะเป็นผู้พิมพ์เงินตราขึ้นใช้ในประเทศ แต่การส่งเงินออกนอกประเทศ หรือการนำเงินเข้าประเทศออกนาราวนและรัฐให้นำมาขายได้ ธนาคารรัฐ จะเป็นผูู้กขาดการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทั้งปวง ธนาคารเพื่อการค้า จะช่วยเหลือในการลงทุน ในการสร้างร้านค้าของรัฐ ยังคงและการให้เงินกู้แก่สหกรณ์ต่าง ๆ ธนาคารอุตสาหกรรม

ให้ภูมิปัญญาการขยายอุตสาหกรรมและควบคุมการใช้เงินลงทุน ธนาคารการเกษตร เพื่อให้เงินกู้แก่นารวมและสนับสนุนสถานีเครื่องมือกลต่าง ๆ

9. ระบบราคา ราคาสินค้าได้กำหนดขึ้นโดยรัฐ จากการทดสอบการวางแผน เกี่ยวกับผลกำไรและค่าใช้จ่ายเข้าด้วยกัน ทั้งนี้โดยพิจารณาจากกิจการต่าง ๆ ว่าลงทุนเท่าใด และควรจะขายผลิตภัณฑ์ในราคายังไง ราคาในประเทศสั่งคอมนิยมแบบมาრ์เก็ตสม์หรือประเทศคอมมิวนิสต์เป็นราคายังไง ไม่ได้ดูรายภาพหรือเป็นราคายังไงสเมเต็ม ที่ว่าราคามิได้ดูรายภาพ เพราะตัวราคาก็เปลี่ยนแปลง อุปสงค์และอุปทานจะไม่เท่ากัน ถ้าจะให้อุปสงค์และอุปทานเท่ากันจะต้องใช้วิธีการควบคุมโดยตรง และราคานี้จะไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย ตัวอย่างเช่นการเปลี่ยนแปลงราคาขายส่งครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1955 การเปลี่ยนแปลงครั้งต่อมาเกิดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1967 ปัจจัยที่ทำให้ราคามิสเมเต็ม เพราะในบัญชีของธุรกิจไม่รวมค่าเช่า อัตราดอกเบี้ยและกำไร เพียงแต่ติดค่าจ้างแรงงานเท่านั้น ทำให้ต้นทุนการผลิตมีค่าต่ำ ฉะนั้นมีการปฏิรูประบบเศรษฐกิจของประเทศสั่งคอมนิยมเร็ว ๆ นี้ผู้วางแผนได้พยายามที่จะรวมค่าเช่า และอัตราดอกเบี้ยเข้าไว้ในบัญชีธุรกิจ ส่วนราคากองสินค้าอุปโภคบริโภคไม่สเมเต็ม เพราะมีการเก็บภาษีสรรพากรมิต (excise tax) ที่เรียกเก็บจากการผลิตทุก ๆ ขั้นตอน ภาษีนี้เรียกว่า turnover taxes และมีการให้เงินอุดหนุน (subsidies) กับธุรกิจ ภาษีสรรพากรมิตนี้เป็นเครื่องสนับสนุนนโยบายทางด้านสังคม เช่นรัฐบาลเก็บภาษีสุราในอัตราสูงเพื่อให้ประชาชนเดิมน้อยลง หรือเก็บภาษีเครื่องดื่นตรีในอัตราต่ำเพื่อสนับสนุนให้มีการเล่นดื่นตรี และบางครั้งภาษีนี้จะช่วยทำให้อุปสงค์และอุปทานเท่ากัน นั่นคือสินค้าที่มีอยู่น้อย เช่นรถยนต์จะเก็บภาษีในอัตราสูง สินค้าที่มีอยู่มากจะเก็บภาษีในอัตราต่ำ

10. โครงสร้างตลาด เป็นโครงสร้างที่มีการวางแผนส่วนกลางกับการควบคุมโดยตรง กลไกที่รัฐบาลใช้ในการวางแผนของประเทศวิธีหนึ่งคือส่วนกลางจะเป็นผู้ออกคำสั่งโดยตรง เพื่อควบคุมการแลกเปลี่ยนทุก ๆ อย่างที่เกิดขึ้น และอีกวิธีหนึ่งคืออนัดวางแผนจะใช้กลไกราคาและตลาด ภายใต้ระบบวางแผนแบบสถาlin จะใช้วิธีทั้งสองสมกัน ยกเว้นในตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคและตลาดแรงงานเท่านั้นที่กลไกตลาดมีอิทธิพล การกระจายแบ่งปัน (distribution) สินค้าอุปโภคบริโภครวมทั้งรายได้และผลประโยชน์ในประเทศสั่งคอมนิยมกระทำได้สำเร็จมากกว่าประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของสหภาพโซเวียตอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการที่รัฐเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์และทรัพยากรธรรมชาติ จึงเป็นผู้กำหนดราคาและตัดสินใจเปลี่ยนแปลงผลผลิต (ในประเทศสั่งคอมนิยม ราคาก่อนข้างคงที่มากกว่า และการเปลี่ยนแปลงผลผลิตมีผล